

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 509
din 03.09.2008

Dosar nr: 150/2008

Petiția nr: 3.151/21.02.2008

Petent: Asociația Romani CRISS

Reclamat: Karoc S.R.L.

Obiect: interzicerea accesului romilor în locuri destinate publicului.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele și sediul petentei

I.1.1. Asociația Romani CRISS, Str. Buzești nr. 19, sector 1 București

I.2. Numele și domiciliul reclamaților

I.2.1. Karoc S.R.L., Str. Mihai Viteazul nr. 19, Craiova, județul Dolj

II. Obiectul sesizării

Petenta, organizație non-guvernamentală, arată că unui grup de persoane li s-a interzis accesul într-un loc destinat publicului pe criteriul rasial.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenta arată că un grup de patru romi, format din persoane cu tenul închis la culoare nu a putut intra în discoteca Mirage în data de 25.02.2007, în timp ce un grup format din patru persoane cu tenul deschis la culoare a avut accesul liber. Unul din bodyguardzi a arătat că motivul refuzului este culoarea celor în cauză.

IV. Procedura de citare

Părțile au fost citate pentru 25.03.2008 (citație trimisă pentru reclamat la adresa discotecii, întoarsă) și pentru 15.07.2008.

La audierea din 25.03.2008 și 15.07.2008 părțile nu s-au prezentat.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

Petenta, organizație non-guvernamentală care militează pentru apărarea și respectarea drepturilor omului, în general, și ale minorității romilor, în special, prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 3.151/21.02.2008**, **nr. 3.309/26.02.2008** și **3.417/27.02.2008**, arată următoarele:

În data de 25.02.2007 un grup de 7 tineri au intenționat să intre în discoteca Mirage, situată în strada Gheorghe Doja din Craiova, cu scopul de a beneficia de serviciile oferite publicului larg. În primul grup de tineri erau patru persoane de etnie romă cu tenul închis la culoare, iar în al doilea grup erau patru persoane, trei romi cu tenul deschis și o persoană neromă. Primul grup a fost oprit de bodyguarzi, și le-a fost precizat că nu pot intra întrucât locul a fost închiriat pentru întreaga noapte. La întrebările repetate ale tinerilor, unul dintre bodyguarzii a menționat că patronul discotecii a decis ca persoanele mai închise la culoare să nu intre în discotecă. De asemenea tinerilor li s-a spus că singurul țigan pe care patronul îl primește în discotecă este domnul F . Între timp celălalt grup format din persoane cu tenul deschis la culoare au intrat în discotecă, fără restricții.

Petenta a depus la dosar cele patru declarații ale victimelor discriminării, patru declarații de martori și copia video a înregistrării actului de discriminare.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director constată că în conformitate cu problemele depuse la dosar, unui grup de tineri i s-a interzis accesul într-un loc destinat publicului, administrat de reclamat, pe criteriul rasial.

Constituția României, prin art. 16 alin. 1 garantează dreptul la egalitate: *„Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”*. Potrivit **Constituției României**, art. 20 alin 1, *„Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.*

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art 14 prevede: *„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă,*

religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art 1 prevede interzicerea generală a discriminării:

„1. Exercițarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.

2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.”

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială definește prin art. 1 discriminarea rasială prin următoarele: „În prezenta convenție, expresia «discriminare rasială» are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, care are ca scop sau efect de a distruge sau compromite recunoașterea, folosința sau exercitarea în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alt domeniu al vieții publice.”

Art. 3 al **Convenției internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială** prevede: „Statele părți condamnă în special segregarea rasială și apartheid-ul și se angajează să prevină, să interzică și să elimine pe teritoriile ținând de jurisdicția lor toate practicile de această natură.”

Această convenție mai are următoarele prevederi relevante:

„Art. 5

În conformitate cu obligațiile fundamentale enunțate în articolul 2 al prezentei Convenții, statele părți se angajează să interzică și să elimine discriminarea rasială sub toate formele și să garanteze dreptul fiecăruia la egalitate în fața legii fără deosebire de rasă, culoare, origine națională sau etnică, în folosința drepturilor următoare:

a) dreptul la un tratament egal în fața tribunalelor și a oricărui alt organ de administrare a justiției;

b) dreptul la securitatea persoanei și la protecția statului împotriva violențelor sau maltratărilor, fie din partea funcționarilor guvernului, fie a oricărui individ, grup sau instituție;

c) drepturi politice, și anume dreptul de a participa la alegeri - de a vota și de a fi candidat - după sistemul sufragiului universal și egal, dreptul de a face parte din guvern, de a lua parte la conducerea treburilor publice, la orice nivel, și dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcții publice;

d) alte drepturi civile, în special:

i) dreptul de a circula liber și de a-și alege reședința în interiorul unui stat;

ii) dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv pe a sa, și de a se întoarce în țara sa;

iii) dreptul la o cetățenie;

iv) dreptul de a se căsători și de a-și alege partenerul;

v) dreptul de proprietate al oricărei persoane, atât singură cât și în asocieră;

vi) dreptul de moștenire;

vii) dreptul la libertate de gândire, conștiință și religie;
viii) dreptul la libertate de opinie și de exprimare;
ix) dreptul la libertate de întrunire și asociere pașnică;
e) drepturi economice, sociale și culturale, în special:
i) dreptul la muncă, la libera alegere a ocupației sale, la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, la protecția împotriva șomajului, la un salariu egal pentru muncă egală, la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare;
ii) dreptul de a înființa sindicate și de a se afilia unor sindicate;
iii) dreptul la locuință;
iv) dreptul la sănătate, la îngrijire medicală, la securitate socială și la servicii sociale;
v) dreptul la educație și la pregătire profesională;
vi) dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale;
f) dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice, cum ar fi mijloace de transport, hoteluri, restaurante, cafenele, spectacole, parcuri.

Art 6

Statele părți vor asigura oricărei persoane supuse jurisdicției lor o protecție și o cale de recurs efective în fața tribunalelor naționale și a altor organe de stat competente, împotriva tuturor actelor de discriminare rasială care, contrar prezentei Convenții, ar viola drepturile sale individuale și libertățile sale fundamentale, precum și dreptul de a cere acestor tribunale satisfacție sau despăgubire dreaptă și adecvată pentru orice prejudiciu pe care l-ar putea suferi ca urmare a unei astfel de discriminări.

[...]

Art 8

1. Se constituie un Comitet pentru eliminarea discriminării rasiale (denumit în cele ce urmează Comitetul) compus din optsprezece experți cunoscuți pentru înalta lor moralitate și imparțialitate, care sunt aleși de către statele părți din rândul cetățenilor lor și care își exercită funcțiile cu titlu individual, ținându-se seama de o repartitie geografică echitabilă și de reprezentarea diferitelor forme de civilizație, precum și de principalele sisteme juridice.

2. Membrii Comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de candidați desemnați de statele părți. Fiecare stat parte poate să desemneze un candidat ales dintre cetățenii săi.

3. Prima alegere va avea loc la șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Cu cel puțin trei luni înainte de data fiecărei alegeri, Secretarul general al Națiunilor Unite trimite o scrisoare statelor părți pentru a le invita să-și prezinte candidaturile într-un termen de două luni. Secretarul general întocmește o listă, în ordine alfabetică, a tuturor candidaților astfel desemnați, indicând statele care i-au desemnat și o comunică statelor părți.

4. Membrii Comitetului sunt aleși în cursul unei reuniuni a statelor părți, convocată de Secretarul general la sediul Organizației Națiunilor Unite. La această reuniune, al cărei cvorum este de două treimi din statele părți, sunt aleși membri ai Comitetului candidații care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezenți și votanți.

5. a) Membrii Comitetului sunt aleși pentru patru ani. Totuși, mandatul a nouă dintre membri desemnați la prima alegere va lua sfârșit după doi ani; imediat după prima alegere, numele acestor nouă membri vor fi trase la sorți de către președintele Comitetului.

b) Pentru a ocupa locurile devenite vacante în mod fortuit statul parte al cărei expert a încetat să-și exercite funcțiile de membru al Comitetului va numi un alt expert dintre cetățenii săi, sub rezerva aprobării de către Comitet.

6. Statele părți iau în sarcina lor cheltuielile membrilor Comitetului pentru perioada în care aceștia își îndeplinesc funcțiile în Comitet.

[...]

Art. 14

1. Orice stat parte poate declara, în orice moment, că recunoaște Comitetului competența de a primi și examina comunicări emanând de la persoane sau grupuri de persoane ținând de jurisdicția sa care se plâng de a fi victime ale violării, de către acest stat parte, a vreunuia dintre drepturile enunțate în prezenta Convenție. Comitetul nu primește nici o comunicare privind un stat parte care n-a făcut o astfel de declarație.

2. Orice stat parte care face o declarație în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol poate crea sau desemna un organism în cadrul ordinii sale juridice naționale cu competența de a primi și examina cererile emanând de la persoane sau grupuri de persoane ce țin de jurisdicția aceluși stat, care se plâng de a fi victime ale violării vreunuia dintre drepturile enunțate în prezenta Convenție și care au epuizat celelalte căi de recurs locale disponibile.

3. Declarația făcută în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol și numele oricărui organism creat sau desemnat în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol sunt depuse de către statul parte interesat la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, care comunică o copie de pe acestea celorlalte state părți. Declarația poate să fie retrasă în orice moment, printr-o notificare adresată Secretarului general, dar această retragere nu afectează comunicările cu care Comitetul este deja sesizat.

4. Organismul creat sau desemnat în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol va trebui să țină un registru de petiții, iar copii certificate conforme cu registrul vor fi depuse în fiecare an la Secretarul general pe căile corespunzătoare, fiind de la sine înțeles că conținutul acestor copii nu va fi divulgat publicului.

5. Dacă nu obține satisfacție de la organismul creat sau desemnat în conformitate cu paragraful 2 al prezentului articol, petiționarul are dreptul de a adresa, în următoarele șase luni, o comunicare în acest sens Comitetului.

6. a) Comitetul, cu titlu confidențial, aduce orice comunicare care îi este adresată la cunoștința statului parte despre care se pretinde că a violat vreuna din dispozițiile Convenției, dar identitatea persoanei sau grupurilor de persoane interesate nu poate fi dezvăluită fără consimțământul expres al acelei persoane sau al acelor grupuri de persoane. Comitetul nu primește comunicări anonime.

b) În următoarele trei luni, statul în cauză prezintă în scris Comitetului explicații sau declarații elucidând problema și indicând, dacă este cazul, măsurile pe care eventual a putut să le ia pentru remedierea situației.

7. a) Comitetul examinează comunicările ținând seama de toate informațiile care îi sunt prezentate de către statul parte interesat și de către petiționar. Comitetul nu va examina nici o comunicare a unui petiționar fără a se fi asigurat că acesta a epuizat toate căile interne disponibile. Totuși, această regulă nu se aplică dacă procedurile de recurs depășesc termene raționale.

b) Comitetul adresează sugestiile și recomandările sale eventuale statului parte interesat și petiționarului.

8. Comitetul include în raportul său anual un rezumat al acestor comunicări și, dacă este cazul, un rezumat al explicațiilor și declarațiilor statelor părți interesate, precum și al propriilor sale sugestii și recomandări.

9. Comitetul nu are competență să exercite funcțiile prevăzute în prezentul articol decât dacă cel puțin zece state părți la Convenție sunt legate prin declarații făcute în conformitate cu paragraful 1 al prezentului articol.”

Legea nr. 612 din 13 noiembrie 2002 pentru formularea unei declarații privind recunoașterea de către România a competenței Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, în conformitate cu art. 14 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 21 decembrie 1965, prevede la articolul unic, alin (3):

„Organismul competent sa primească și sa examineze plângeri (comunicări) pe plan intern în România, în conformitate cu art. 14 paragraful 2 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, este Consiliul National pentru Combaterea Discriminării, înființat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.194/2001.”

Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare **O.G. 137/2000**), republicată, are următoarele prevederi relevante:

„Art. 1

(1) În România, stat de drept, democratic și social, demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt garantate de lege.

(2) Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:

[...]

f) dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice.

[...]

(4) Orice persoană fizică sau juridică are obligația să respecte principiile enunțate la alin. (2).

Art. 2

(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de

lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

[...]

(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.

[...]

Art. 10 – Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin:

a) refuzarea acordării serviciilor publice administrative și juridice;

b) refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile de sănătate publică – alegerea medicului de familie, asistența medicală, asigurările de sănătate, serviciile de urgență sau alte servicii de sănătate;

c) refuzul de a vinde sau de a închiria un teren sau imobil cu destinație de locuință, cu excepția situației în care această restrângere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare;

d) refuzul de a acorda un credit bancar sau de a încheia orice alt tip de contract, cu excepția situației în care aceasta restrângere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare;

e) refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de teatre, cinematografe, biblioteci, muzee și expoziții, cu excepția situației în care această restrângere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare;

f) refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică, cu excepția situației în care această restrângere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare;

g) refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun – prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace –, cu excepția situației în care această restrângere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare;

h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.

Art. 26

(1) Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 400 lei la 4.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 600 lei la 8.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.

(2) Sancțiunile se aplică și persoanelor juridice.”

Colegiul Director constată că refuzul accesului într-un loc destinat publicului reprezintă o excludere, restricție pe bază de rasă (conform definițiilor date discriminării rasiale de convenții și tratate internaționale), care are ca scop înlăturarea recunoșterii, folosinței și exercitării dreptului de acces în locuri destinate publicului.

Chiar dacă persoanele care au comis actul de discriminare nu au putut fi identificate, persoana juridică administratoare a discotecii răspunde de respectarea prevederilor legale, astfel se poate constata că modul în care discoteca a fost administrativă a dus la efecte discriminatorii (**O.G. nr. 137/2000**, republicată, prin art. 2 alin. 1 nu face o diferențiere între acțiunea care are ca scop discriminarea și acțiunea care are ca efect discriminarea).

O.G. nr. 137/2000, republicată, include persoanele juridice între categoria persoanelor care au obligația să respecte principiile egalității (art. 1 alin. 4) și în categoria persoanelor ce pot fi sancționate contravențional (art. 26 alin. 2).

În stabilirea cuantumului sancțiunii Colegiul director a avut în vedere faptul că discriminarea a vizat un grup de persoane.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu potrivit art. 2 alin 1 și 4 coroborată cu art. 10 lit. f din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată;
2. Sancționarea cu amendă contravențională a reclamatului în valoare de 1.000 RON, conform art. 26 alin. 1 și 2 al **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Generale a Finențelor Publice a municipiului Craiova (pentru recuperarea amenzii datorate către stat).

VII. Modalitatea de plată a amenzii - La Trezoreria Craiova, conform **Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor**. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin. 10 al **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

COMȘA CORINA NICOLETA – Vicepreședintă

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

TRUINEA ROXANA PAULA – Membru

VASILE ANA MONICA – Membru

Data redactării 05.09.2008

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal de 15 zile, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

